

Έργο από τις μαθήτριες του 8^{ου} ΓΕΛ: Αμπατζή Στέλλα και Γρυλλάκη Σοφία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΓΕΝΙΚΟ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού
στο Αλκοολογικό Ιατρείο Πα.Γ.Ν.Η.**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βούτες Ηρακλείου Κρήτης

Τηλέφωνο: 2810 392220, 2810 392250, 2810 392217 | E-mail: koinyp@pagni.gr

Συγγραφή και επιμέλεια περιεχομένου: Λιοδάκη Νεκταρία, Πεδιαδιτάκη Χριστίνα, Τριγώνη Μαρία

© Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΠαΓΝΗ, 2023

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

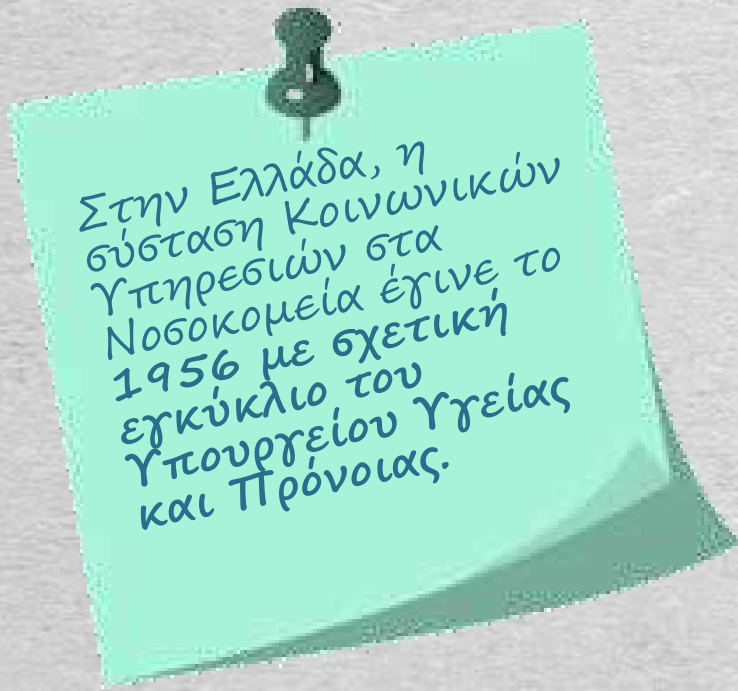
Η σύνταξη και επιμέλεια του περιεχομένου του παρόντος οδηγού έγινε από το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΠαΓΝΗ, στο πλαίσιο ενημέρωσης για το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο ΠαΓΝΗ, το οποίο λειτουργεί σε συνεργασία με την Γαστρεντερολογική κλινική ΠαΓΝΗ και το Εργαστήριο Αλκοολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης και εντάσσεται στο Δίκτυο Αλκοολογίας Κρήτης. Το παρόν υλικό παρουσιάστηκε στην Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Τα προβλήματα από το αλκοόλ και η σύγχρονη αντιμετώπισή τους», η οποία πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 10 Μαρτίου 2023 στο Ηράκλειο Κρήτης και διοργανώθηκε από την 7^η ΥΠΕ Κρήτης, την Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης και το Δίκτυο Αλκοολογίας Κρήτης, με τη συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Κρήτης και υπό την αιγίδα του Ιατρικού Συλλόγου Ηρακλείου και του Δήμου Ηρακλείου. Ο οδηγός διατίθεται δωρεάν μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΠαΓΝΗ.

Περιεχόμενα

Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Υγείας	<u>3</u>
Αλκοολογικό Ιατρείο ΠαΓΝΗ και Βιοψυχοκοινωνικό Μοντέλο Παρέμβασης	<u>5</u>
Ασθενής – Εξυπηρετούμενος/η – Ωφελούμενος/η (Πελάτης) και Πηγές Παραπομπής	<u>8</u>
Διαγνωστικός και Θεραπευτικός Σχεδιασμός	<u>12</u>
Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο	
Υποδοχή και Αρχική Εκτίμηση	<u>14</u>
Επίτευξη Θεραπευτικής Συμμαχίας	<u>15</u>
Διαχείριση περιστατικού και Μεταπαρακολούθηση	<u>16</u>
Συνεργασία με την Οικογένεια	<u>19</u>
Δράσεις για την Κοινότητα	<u>23</u>
Συμπερασματικά	<u>25</u>
Δίκτυο Αλκοολογίας Κρήτης	<u>26</u>

Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Υγείας

Στην Ελλάδα, η
σύσταση Κοινωνικών
Υπηρεσιών στα
Νοσοκομεία έγινε το
1956 με σχετική
εγκύκλιο του
Υπουργείου Υγείας
και Πρόνοιας.

Η Κοινωνική Εργασία είναι εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη που επικεντρώνεται στο άτομο - ασθενή και στο περιβάλλον του/της, όταν βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας.

- Ο Κοινωνικός Λειτουργός είναι αναπόσπαστο μέλος της Διεπιστημονικής Ομάδας Υγείας, λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών υγείας και μέσω της πρακτικής του δίδει βαρύτητα στην άρση των ανισοτήτων και στην εφαρμογή του βιοψυχοκοινωνικού μοντέλου παρέμβασης στην υγεία.
- Διερευνά το ψυχοκοινωνικό προφίλ, το περιβάλλον (οικογενειακό, κοινωνικό, πολιτισμικό), τις αλληλεπιδράσεις και τα υποστηρικτικά δίκτυα του/της ασθενούς και παρεμβαίνει στους βιοψυχοκοινωνικούς παράγοντες της υγείας και της ποιότητας ζωής του/της.
- Παρέχει υλική, κοινωνική και συναισθηματική υποστήριξη, πληροφόρηση και συμβουλευτική ως σημαντικό παράγοντα για την πρόληψη και αντιμετώπιση σύνθετων ψυχοκοινωνικών καταστάσεων.
- Διασυνδέει τους/τις ασθενείς με άλλους φορείς και προγράμματα στην Κοινότητα, ανάλογα με τις ανάγκες τους, διευκολύνοντας την περαιτέρω στήριξη και φροντίδα τους.

Η καθημερινή πρακτική του Κοινωνικού Λειτουργού Υγείας καθοδηγείται από **επαγγελματικές αξίες και αρχές:**

- παραδοχή (αναγνώριση μοναδικότητας, αξίας και διαφορετικότητας ατόμου) - μη επικριτική στάση
- σεβασμός, αξιοπρέπεια, εξατομίκευση
- συνηγορία υπέρ της αυτοδιάθεσης του ατόμου
- **ενθάρρυνση έκφρασης συναισθημάτων**
- **ενδυνάμωση**
- έλεγχος συναισθηματικής εμπλοκής επαγγελματία
- κοινωνική δικαιοσύνη / προώθηση ίσων ευκαιριών, προάσπιση δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών, ισότητα, καταπολέμηση διακρίσεων
- ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας
- **εχεμύθεια, εμπιστευτικότητα και τήρηση απορρήτου**

Ο Κοινωνικός Λειτουργός Υγείας παρέχει υποστήριξη, ενδυναμώνει και ενθαρρύνει στους/στις ασθενείς και στις οικογένειές τους ώστε:

- να αντιμετωπίσουν τόσο τις προκλήσεις που απορρέουν από την ασθένεια όσο και τις ενδεχόμενες αλλαγές στη ζωή τους
- να ενισχύσουν δεξιότητες αντιμετώπισης οδυνηρών εμπειριών
- να διαχειριστούν και να επιλύσουν διαπροσωπικά προβλήματα

Αλκοολογικό Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

- **Ανοικτό Πρόγραμμα Απεξάρτησης** που εφαρμόζει την ολιστική διεπιστημονική προσέγγιση του/της ασθενούς με προβλήματα που σχετίζονται με το αλκοόλ.
- **Φεβρουάριος 2004:** Έναρξη πιλοτικής λειτουργίας Ιατρείου Αλκοολικής Ηπατοπάθειας ΠαΓΝΗ.
- **Ιούνιος 2005:** Ενσωμάτωση στα **Τακτικά Πρωινά Ιατρεία** ΠαΓΝΗ (κάθε Παρασκευή και κάθε 2η Τρίτη).
- Μετονομασία σε **Αλκοολογικό Ιατρείο ΠαΓΝΗ.**
- Από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι και το 2022 **έχει εξυπηρετήσει συνολικά 1.188 ασθενείς** με προβλήματα που σχετίζονται με το αλκοόλ καθώς και μέλη των οικογενειών τους.
- **Δικτύωση και συνεργασία** με υπηρεσίες, φορείς και οργανώσεις σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
- Διοργάνωση και συμμετοχή σε πληθώρα στοχευμένων **δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και πρόληψης** σε επαγγελματίες (υγειονομικοί, εκπαιδευτικοί κ.ά.), σε μαθητές και στο ευρύ κοινό.

Ομάδα Αλκοολογίας

Η αντιμετώπιση των ασθενών με διαταραχές στη χρήση αλκοόλ απαιτεί **ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ** και επιτυγχάνεται με τη συνεργασία της **ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ**, η οποία αποτελείται από μόνιμους επαγγελματίες υγείας (γαστρεντερολόγος και κοινωνικός λειτουργός), επιστημονικούς συνεργάτες καθώς και εθελοντές (νηφάλιοι και μέλη των ΚΟΠΑ με την απαραίτητη σχετική εκπαίδευση).

Γαστρεντερολόγος

Κοινωνικός Λειτουργός

Μέλη των Κλαμπ Οικογενειών
με Προβλήματα από το Αλκοόλ

ΚΟΤΤΑ ΚΡΗΤΗΣ

Εξαρτημένοι σε αποχή (νηφάλιοι)

Ψυχίατρος
(διαχείριση συννοσηρότητας)

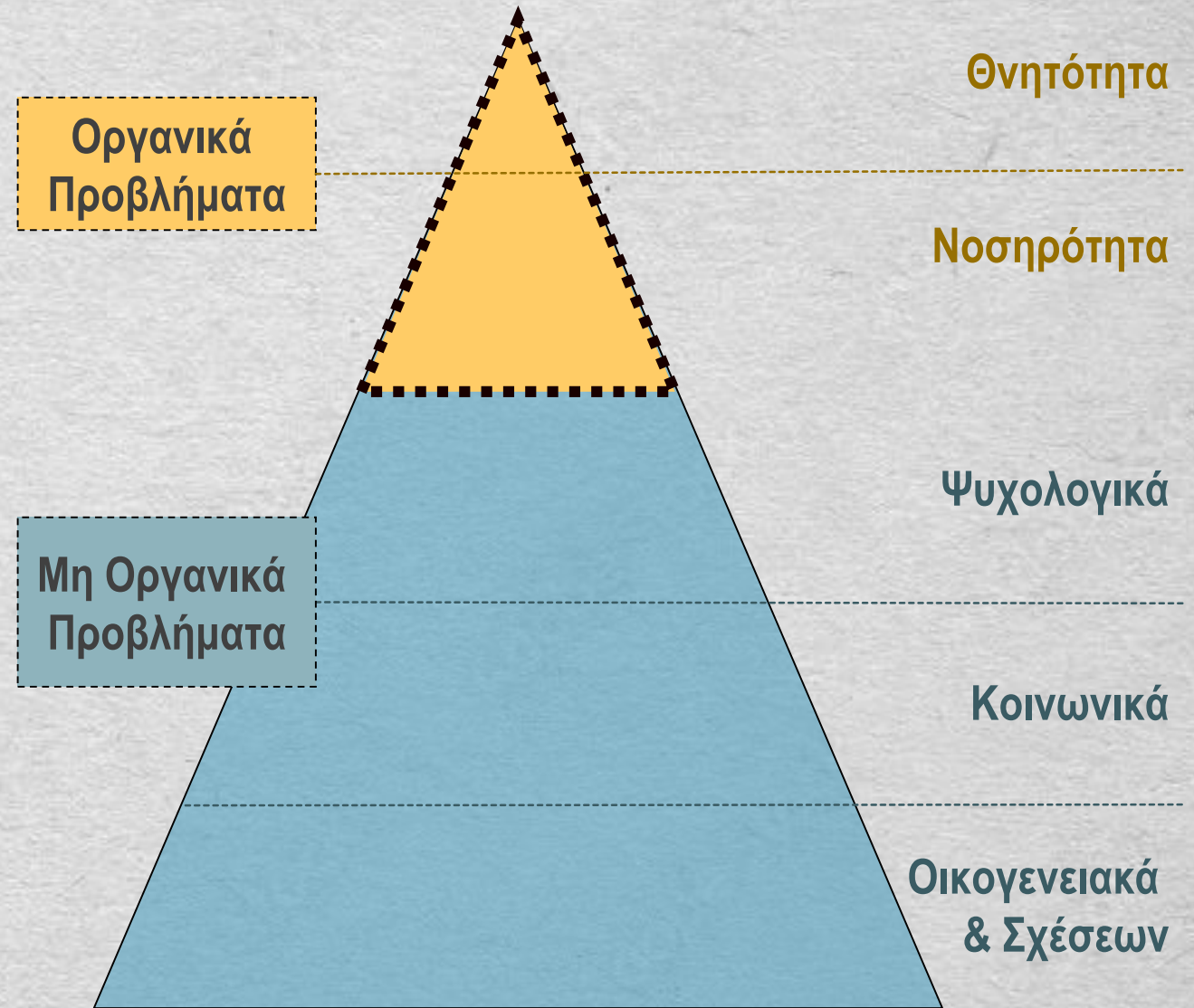
Ψυχολόγος

Κοινωνιολόγος

Βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο προσέγγισης

Προϋποθέτει την **πολύπλευρη διαχείριση των περιστατικών**, τα οποία αντιμετωπίζουν σύνθετα προβλήματα (π.χ. υγείας, ψυχολογικά, οικογενειακά, εργασιακά, οικονομικά, νομικά, κοινωνικά κ.ά.).

Η **Ομάδα Αλκοολογίας** διαγιγνώσκει και αντιμετωπίζει τα **οργανικά προβλήματα**, ενώ παράλληλα **παρέχει ψυχοκοινωνική υποστήριξη και συμβουλευτική σε άτομα και οικογένειες** που αντιμετωπίζουν προβλήματα, λόγω της διαταραχής χρήσης αλκοόλ.

Πυραμίδα προβλημάτων και παθολογιών που σχετίζονται με το αλκοόλ.

Ο/Η ασθενής – εξυπηρετούμενος/η – ωφελούμενος/η (πελάτης) προσέρχεται στο Αλκοολογικό Ιατρείο:

Έπειτα από νοσηλεία στη Γαστρεντερολογική ή σε άλλες Κλινικές του ΠαΓΝΗ, λόγω οργανικών προβλημάτων, εξαιτίας κατανάλωσης ή εξάρτησης από αλκοόλ (**ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΧΡΗΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ**).

Με παραπομπή, χωρίς προηγούμενη νοσηλεία, από τμήματα / κλινικές του Νοσοκομείου (π.χ. ΤΕΠ, Εξωτερικά Ιατρεία, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας) καθώς και άλλες υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας από την Κοινότητα (π.χ. Κέντρα Υγείας, Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων, Ομάδες Αυτοβοήθειας ΚΟΠΑ, Εκκλησία κ.ά.).

Μετά από απαίτηση του οικείου περιβάλλοντος (οικογένεια, συγγενείς, φίλοι) ή του εργοδότη, εξαιτίας σοβαρών προβλημάτων που προκύπτουν.

Μετά από εμπλοκή του/της σε περιστατικό με έννομες συνέπειες (π.χ. άσκηση βίας, τροχαίο ατύχημα, κ.ά.).

Οικειοθελώς χωρίς τη διαμεσολάβηση τρίτου (π.χ. αναζήτηση βοήθειας στην 24ωρη γραμμή SOS ή αίτημα για ραντεβού στα Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία ΠαΓΝΗ). Ενημέρωση από ΜΜΕ, έντυπο υλικό, διαδίκτυο, λοιπούς φορείς, γνωστούς κ.ά.).

Όταν ο/η ασθενής προσέρχεται στο Ιατρείο κατόπιν παραπομπής, έπειτα από νοσηλεία σε κλινικές:

- στις περισσότερες περιπτώσεις αναφέρει παραδοχή του προβλήματος, καταγράφονται όμως και περιπτώσεις μη παραδοχής
- έχει προηγηθεί παραπομπή του/της ασθενή στον Κοινωνικό Λειτουργό
- έχει προηγηθεί συζήτηση με τον/την ίδιο/α και την οικογένεια του/της
- έχει γίνει λήψη στοιχείων κοινωνικού ιστορικού, έχει συμπληρώσει το AUDIT
- έχει συμπληρώσει το ιστορικό (αίτησης θεραπείας του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕΠΝ)
- έχει μιλήσει με νηφάλιο-εθελοντή από ΚΟΠΑ

Η συνεργασία στο Ιατρείο είναι ομαλότερη, παρότι υπάρχει αυξημένο άγχος στον/ην ίδιο/α και στην οικογένεια του/της, σχετικά με τα θέματα υγείας που προέκυψαν από την κατανάλωση αλκοόλ, έχει εκφραστεί η ανησυχία για την υγεία του/της καθώς και ο φόβος του θανάτου αν έχει προκύψει σοβαρό πρόβλημα υγείας, λόγω της κατανάλωσης αλκοόλ.

Σημαντικοί **παράμετροι για το μοντέλο θεραπευτικού προγράμματος** είναι:

- το κίνητρο του/της ασθενή
- η ύπαρξη ή όχι οικογενειακού ή οικείου περιβάλλοντος
- η ύπαρξη συνεχάρτησης με άλλες ουσίες
- η συννοσηρότητα

Όταν ο/η ασθενής προσέρχεται στο Ιατρείο κατόπιν πιέσεως από το οικογενειακό, ή εργασιακό περιβάλλον, ή λόγω ατυχήματος, ή νομικής εκκρεμότητας:

- Συνήθως διαπιστώνεται η μη παραδοχή του προβλήματος (προθεώρηση).
- Υπάρχει **άρνηση** για τη **χρήση** αλκοόλ αφού τη θεωρεί απόλυτα φυσιολογική δεν συνδέει τα **προβλήματα** που οφείλονται **στην κατανάλωση αλκοόλ, δεν σκέπτεται να αλλάξει.**
- Εκδηλώνει:
  - άγχος
  - εκνευρισμό
  - επιθετικότητα
  - δυσπιστία
  - αμφισβήτηση
  - αμφιθυμία
  - ιδιοτροπία
- Χαρακτηριστική είναι και η μη λεκτική επικοινωνία, η οποία περιγράφεται με: ένταση της φωνής, κινήσεις του σώματος, των χεριών, (στριφογύρισμα αντικειμένου), ενδείξεις της δυσχερούς κατάστασης στην οποία βρίσκεται ο/η ασθενής.

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

Όταν ο/η ασθενής - εξυπηρετούμενος/η προσέρχεται οικειοθελώς στο Ιατρείο:

- Στις περισσότερες περιπτώσεις αναφέρει παραδοχή του προβλήματος, καταγράφονται όμως και περιπτώσεις μη παραδοχής.
  - Διαπιστώνεται φόρτιση, συνήθως τύψεις / ενοχές, αισθάνεται άβολα, τονίζει ότι: «δεν είμαι αλκοολικός».
- Παράδειγμα:
- «θέλω να μην πιω όμως τι θα κάνω στο γάμο που είμαι καλεσμένος και πρέπει να πιω στην υγεία τους, τι θα πουν; θα με πουν ξενέρωτο;»
  - «τελευταία πίνω παραπάνω και θέλω να μάθω να το ελέγχω να πίνω λιγότερο όταν πάω στην παρέα, στο γλέντι, όταν βγω με την οικογένεια μου»
  - «Θέλω να μην πίνω γιατί νευριάζω. δεν κακοποιώ την οικογένεια μου, δεν έχω χτυπήσει την γυναίκα μου τα παιδιά μου αλλά μάλωσα με τα παιδιά μου και την γυναίκα μου, μου είπαν ότι τους κάνω ρεζίλι, έκλεισαν το ραντεβού να με φέρουν λες και έχω πρόβλημα αλλά αυτοί έχουν όχι εγώ»
  - «πίνω για να δουλέψω αλλά δεν μπορώ να δουλέψω γιατί τρέμω» θέλω να μην πιω αλλά τρέμω
- Δέχεται εξωτερικές πιέσεις για να έρθει στο Ιατρείο αλλά καταλαβαίνει ότι υπάρχει πρόβλημα αλλά πως θα γίνει;

Με ειλικρίνεια, και σεβασμό από την πρώτη συνεδρία, θα τεθούν στόχοι θεραπευτικής διαδικασίας, αφού γίνει αξιολόγηση του/της ασθενούς από την ομάδα του Ιατρείου.

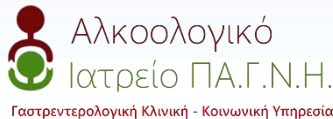
Σε κάθε περίπτωση η ψυχοθεραπευτική παρέμβαση μπορεί να περιλαμβάνει:

- θεραπεία κινητοποίησης (διαδικασίες αλλαγής)
- γνωσιακή - συμπεριφορική θεραπεία
- συστημική - οικογενειακή θεραπεία

Κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή της οικογένειας ή όλων των εμπλεκόμενων συγγενών φίλων, εργοδότη και άλλων οικείων).

Διαγνωστικός & Θεραπευτικός Σχεδιασμός

Η διάγνωση θα καθορίσει και την επιλογή του κατάλληλου θεραπευτικού μοντέλου.

Από την **πρώτη επίσκεψη** γίνεται:

- αξιολόγηση κλινικής εικόνας και διερεύνηση για οργανικά προβλήματα
- διερεύνηση για ψυχιατρική πάθηση
- πιθανή αντιμετώπιση στερητικού συνδρόμου

Προγραμματισμός *άμεσων και μελλοντικών στόχων* στη διαδικασία θεραπείας:

- καθορισμός συχνότητας συναντήσεων (αρχικά πολύ συχνότερα)
- εμπλοκή οικογένειας & οικείου περιβάλλοντος
- συμμετοχή σε ομάδες αυτοβοήθειας, σε ΚΟΠΑ (κλαμπ οικογενειών με προβλήματα από το αλκοόλ)
- παραπομπή σε άλλες δομές (ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ) σε περιπτώσεις συνεξάρτησης

Οι στόχοι διατυπώνονται επίσημα με τη μορφή **γραπτού ή προφορικού συμβολαίου** κατά περίπτωση.

Η **συνειδητοποίηση και αποδοχή του προβλήματος** είναι σημαντικότερο βήμα στη λήψη απόφασης για την επιλογή θεραπευτικού μοντέλου και την αλλαγή. **Ο/Η ασθενής έχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη απόφασης για την επιλογή του θεραπευτικού μοντέλου.**

Σχέδιο Δράσης

Η θεραπευτική παρέμβαση περιλαμβάνει:

- την ανάπτυξη **σχέσης εμπιστοσύνης** με αμοιβαίο σεβασμό, κατανόηση, αλληλεπίδραση
- την **ενθάρρυνση** στον/ην ασθενή να δεχτεί την αλλαγή
- τη **μη κριτική στάση** για καλή συνεργασία
- την αξιολόγηση του/της ασθενούς και **την αναζήτηση και ενδυνάμωση κινήτρων**
- τη **λήψη συμμετοχής** του/της ίδιου/ας στη θεραπευτική διαδικασία με χρονοδιάγραμμα συναντήσεων και συμβόλαιο χρόνου αποχής από το αλκοόλ
- τη συμμετοχή του/της ασθενή/ εξυπηρετούμενου/ής, της οικογένειας του/της, καθώς και οικείων προσώπων σε ομάδες αυτοβοήθειας, **ΚΟΠΑ**

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο

Υποδοχή και Αρχική Εκτίμηση περιστατικού

Κατά την **πρώτη επίσκεψη στο Ιατρείο** ο Κοινωνικός Λειτουργός:

- Επικοινωνεί με το άτομο προκειμένου να διερευνήσει εάν είναι πλήρως ενημερωμένο για τη λειτουργία και τους στόχους του Ιατρείου που επισκέπτεται και δίδει επιπλέον πληροφορίες εφόσον χρειαστεί.
- Ενημερώνει για τη διαδικασία της πρώτης επίσκεψης και το χρόνο αναμονής (εφόσον πρόκειται για «έκτακτο» περιστατικό).
- Δίδει προς συμπλήρωση το **ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης AUDIT**, το οποίο βοηθά το άτομο:
  - να προβληματιστεί για την κατάσταση του/της
  - να σκεφτεί περαιτέρω το λόγο για τον οποίο βρίσκεται στο Ιατρείο
  - να λάβει πληροφορίες για το βαθμό επικινδυνότητας της κατανάλωσης αλκοόλ
  - να προετοιμαστεί εμμέσως για τη συνεδρία που θα ακολουθήσει με την Ομάδα
- Συμμετέχει στην κλινική συνέντευξη κατά την οποία συμπληρώνεται το έντυπο ΔΑΘ (αίτηση θεραπείας του **Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά - ΕΚΤΕΠΝ**), το οποίο διευκολύνει τη συλλογή πληροφοριών και την αρχική συζήτηση, στο πλαίσιο της ιατρικής και ψυχοκοινωνικής εκτίμησης.

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο

Επίτευξη Θεραπευτικής Συμμαχίας

Εφαρμογή βασικών δεξιοτήτων προσέγγισης και αποτελεσματικής επικοινωνίας με στόχο την επίτευξη της ΚΑΛΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ και τη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης, υποστηρικτικού και ασφαλούς κλίματος για τον/την ασθενή:

- ενσυναίσθηση και ενεργητική ακρόαση
- ευγένεια, σεβασμός και θετική αντιμετώπιση
- γνησιότητα και ειλικρίνεια
- αλληλεπίδραση με κατανόηση και αποδοχή
- μη κριτική στάση (χωρίς επικριτικά σχόλια ή απόδοση ευθυνών)
- ενθάρρυνση για έκφραση συναισθημάτων, τα οποία ποικίλουν αναλόγως την ψυχοσύνθεση του/της

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ: Τι σημαίνει το αλκοόλ για αυτό το άτομο; Πόση πίεση του έχει ασκηθεί προκειμένου να έρθει στο Ιατρείο; Ποια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης αλκοόλ;

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ = ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ

 Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

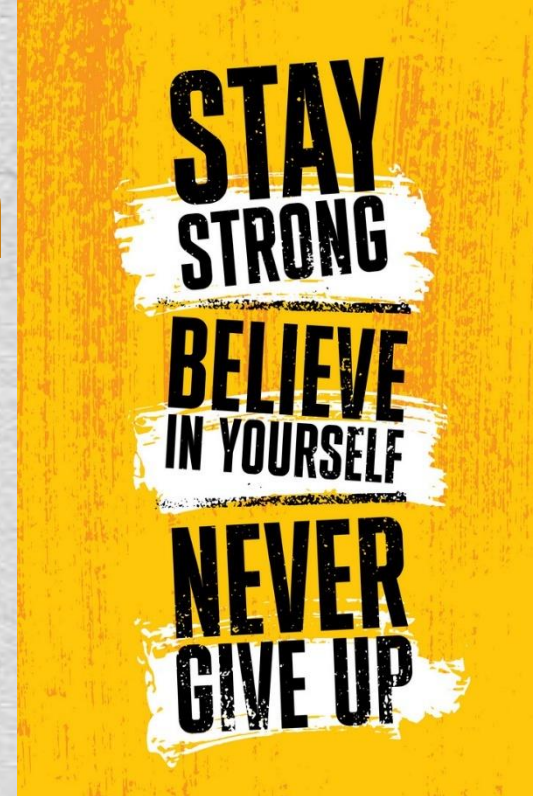

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο

Διαχείριση περιστατικού και Μεταπαρακολούθηση

Ο Κοινωνικός Λειτουργός συμμετέχει στις θεραπευτικές παρεμβάσεις της Διεπιστημονικής Ομάδας του Ιατρείου ως ακολούθως:

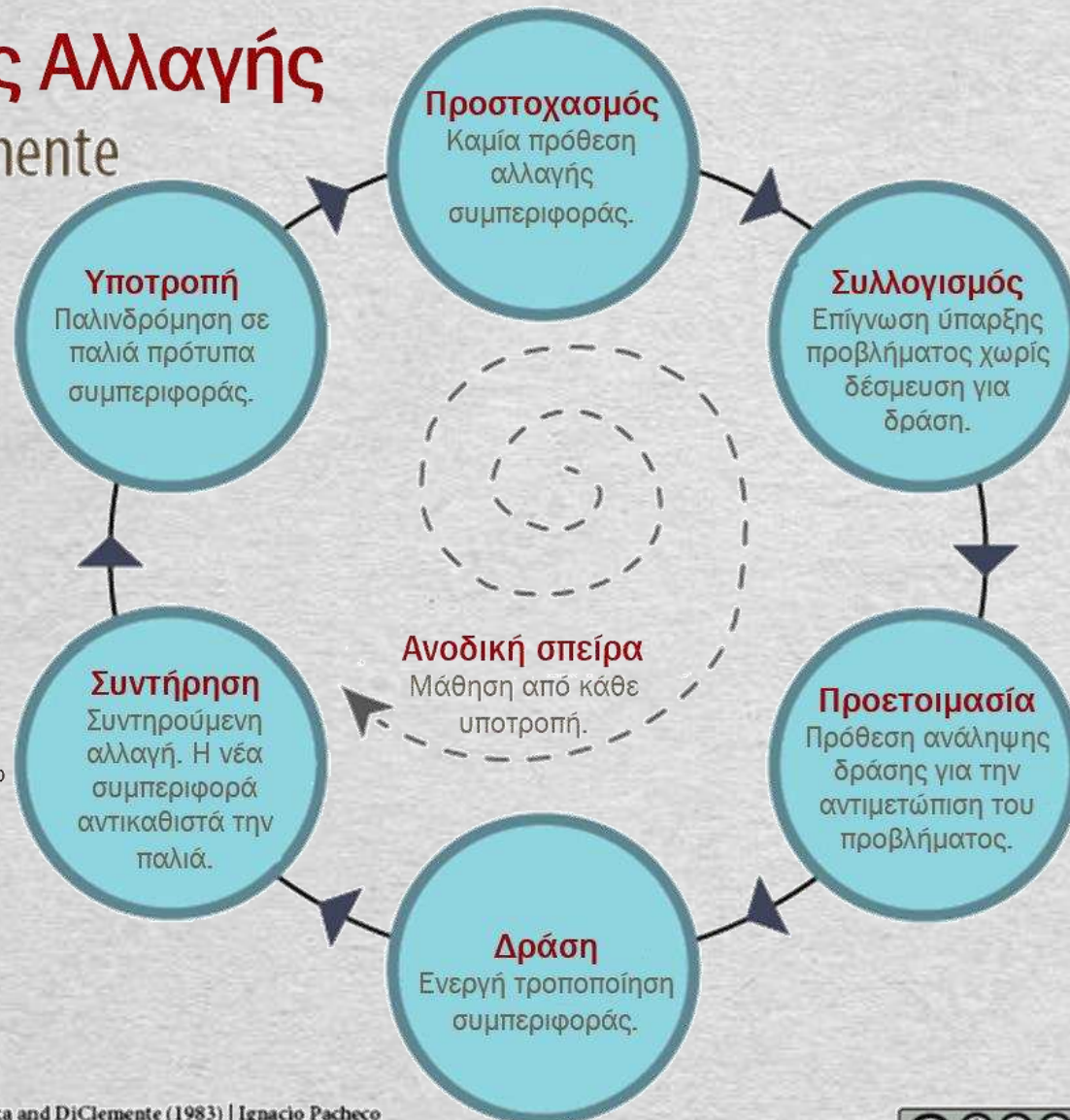
- **Συζητά το θεραπευτικό πλάνο** που προτείνει η ομάδα του Ιατρείου και δείχνει κατανόηση στα προβλήματά του/της ασθενούς. Του/της δίδει χρόνο προκειμένου να επιλέξει ένα θεραπευτικό πρόγραμμα με βραχυπρόθεσμους στόχους (μείωση της χρήσης αλκοόλ). Αν δεν είναι έτοιμος/η να ξεκινήσει και αφού ο στόχος είναι να έρθει ξανά στο Ιατρείο θα προτείνει το **ημερολόγιο κατανάλωσης**, έτσι ώστε να οριστεί το επόμενο ραντεβού πριν αποχωρήσει.
- Αξιοποιεί την **ταξινόμηση – τυπολογία κατά Lesch**, ένα χρήσιμο κλινικό εργαλείο για την εξατομικευμένη θεραπεία του/της ασθενούς με διαταραχή χρήσης αλκοόλ σε συνεργασία με τη διεπιστημονική ομάδα
- **Υποστηρίζει συναισθηματικά το άτομο** και το βοηθά να αντικρούσει και να αλλάξει τα αρνητικά σενάρια που μπορεί να εμφανιστούν (π.χ. «δε θα τα καταφέρω», «έχω προσπαθήσει ξανά και γιατί να αλλάξω αφού το ελέγχω», «τι έγινε πως πίνω λίγο περισσότερο κάποιες φορές»).
- **Εφαρμόζει μεθόδους και τεχνικές συναισθηματικής αποφόρτισης** του ατόμου, στοχεύοντας στη διαχείριση του άγχους, της αγωνίας και της απογοήτευσης που μπορεί να νιώσει το άτομο καθ' όλη τη διάρκεια της προσπάθειας του για αλλαγή και στην ενίσχυση και υποστήριξη του για συνέχιση και ολοκλήρωση της θεραπευτικής διαδικασίας.
- **Δρα ως πολύτιμος σύμμαχος του ατόμου καθ' όλη της προσπάθεια αλλαγής.** Με ειλικρίνεια θα συζητήσει για τις δυσκολίες της διαδικασίας και θα ενδυναμώσει το άτομο, προκειμένου να πιστέψει στον εαυτό του και στη δυνατότητα αλλαγής, εφόσον το θέλει πραγματικά και εάν έχει κίνητρο να το κάνει. Δεν θα προσπαθήσει να επιβληθεί, λέγοντας «θα αλλάξεις» ή «θέλω να σε αλλάξω», αλλά θα προτείνει και θα παροτρύνει (π.χ. «εάν θέλεις να αλλάξεις, σου προτείνουμε κάποιες εναλλακτικές», «μπορούμε να σε βοηθήσουμε να αλλάξεις», «μπορείς να δοκιμάσεις αυτές τις επιλογές που προσφέρονται δωρεάν»).
- **Ενημερώνει** το άτομο για δικαιώματα, παροχές ως προς ασφαλιστικά - οικονομικά ζητήματα και διαθέσιμες υπηρεσίες στην Κοινότητα και **παραπέμπει / διασυνδέει**, όποτε αυτό απαιτηθεί.
- **Σε ενδεχόμενη αποτυχία (υποτροπή) συμμετέχει στον επανασχεδιασμό του θεραπευτικού πλάνου** και συνεχίζει να ενδυναμώνει το άτομο σύμφωνα με τα θέλω και τα κίνητρα του.

Ο Κύκλος της Αλλαγής

Prochaska & DiClemente

- **Προστοχασμός:** Λογικό σημείο εκκίνησης για το μοντέλο, όπου δεν υπάρχει πρόθεση αλλαγής συμπεριφοράς, το άτομο μπορεί να μην γνωρίζει ότι υπάρχει πρόβλημα
- **Συλλογισμός:** Το άτομο συνειδητοποιεί ότι υπάρχει πρόβλημα, αλλά δεν έχει δεσμευτεί να αλλάξει
- **Προετοιμασία:** Το άτομο σκοπεύει να αναλάβει δράση για να διορθώσει το πρόβλημα. συνήθως απαιτεί δεσμευση από τον πελάτη (δηλαδή ο πελάτης είναι πεπεισμένος ότι η αλλαγή είναι καλή) και αυξημένη αυτό-αποτελεσματικότητα (δηλαδή ο πελάτης πιστεύει ότι μπορεί να κάνει αλλαγές)
- **Δράση:** Το άτομο βρίσκεται σε ενεργή τροποποίηση συμπεριφοράς
- **Συντήρηση:** Συμβαίνει η διατήρηση της αλλαγής και νέα/ες συμπεριφορά/ες αντικαθιστούν τις παλιές. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, αυτό το στάδιο είναι επίσης μεταβατικό
- **Υποτροπή:** Το άτομο παλινδρομεί σε παλιά πρότυπα συμπεριφοράς
- **Ανοδική σπείρα:** Κάθε φορά που ένα άτομο περνάει από τον κύκλο, μαθαίνει από κάθε υποτροπή και (ευελπιστώντας) να δυναμώνει, έτσι ώστε η υποτροπή να είναι μικρότερη ή λιγότερο καταστροφική.

Στόχος του Κοινωνικού Λειτουργού όπως όλων των μελών της Διεπιστημονικής Ομάδας του Ιατρείου είναι η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης του ατόμου για αυτο-αποτελεσματικότητα στη διαδικασία της αλλαγής. Το άτομο ενημερώνεται και ενεργοποιείται προς την κατεύθυνση δοκιμής μιας διαφορετικής στάση ζωής με απώτερο σκοπό την **ΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΑΛΛΑΓΗ** από τις βλαβερές συνέπειες της κατανάλωσης αλκοόλ για την υγεία και γενικότερα την ζωή του.

The Cycle of Change
Adapted from a work by Prochaska and DiClemente (1983) | Ignacio Pacheco
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.
Permissions beyond the scope of this license may be available at socialworktech.com/about
Version 3.4 Updated 09 September 2018

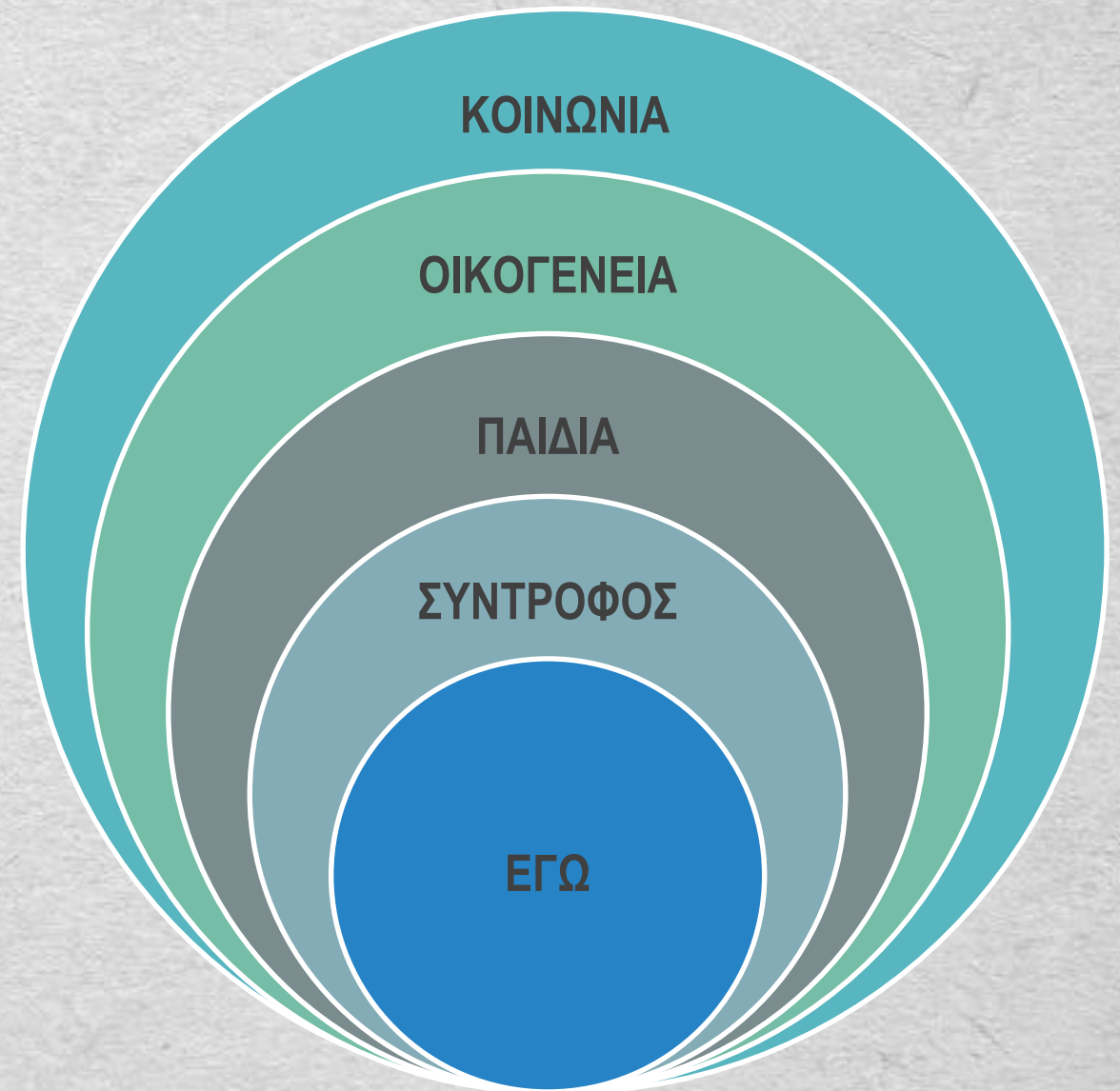

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

Επίπεδα Αλλαγών

Είναι μια δύσκολη υπόθεση, γιατί η αντιμετώπιση των περιστατικών με διαταραχή στη χρήση αλκοόλ είναι πολυεπίπεδη, λόγω της πολυπλοκότητας των προβλημάτων που σχετίζονται με αυτό. Γνωρίζοντας τις πιθανές υποτροπές, **αξίζει κάθε προσπάθεια** θεραπευτικής παρέμβασης, καθώς οι αλλαγές των νηφάλιων εθελοντών και των οικογενειών τους είναι εμφανείς, μετά την επικοινωνία τους με την ομάδα του Αλκοολογικού Ιατρείου!

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο

Συνεργασία με την Οικογένεια

Ο Κοινωνικός Λειτουργός αναλαμβάνει σημαντικό ρόλο ως προς την επικοινωνία και τακτική επαφή και υποστήριξη της οικογένειας του/της ασθενούς. Ειδικότερα:

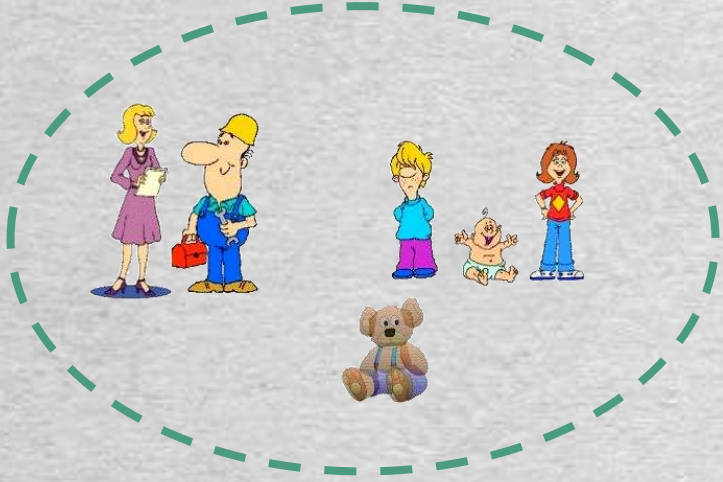
- Τα μέλη της οικογένειας, οι συγγενείς και οι στενοί φίλοι έρχονται σε επαφή με τον Κοινωνικό Λειτουργό του Ιατρείου για ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης του ατόμου που αρνείται να επισκεφθεί το Ιατρείο προκειμένου να αλλάξει γνώμη.
- Ο Κοινωνικός Λειτουργός διατηρεί τακτική επικοινωνία με το άτομο και την οικογένεια του/της καθ' όλη τη διάρκεια του θεραπευτικού προγράμματος, με στόχο την ενθάρρυνση, τη συναισθηματική υποστήριξη, τη συμβουλευτική και την ψυχοεκπαίδευσή τους.
- Σε περίπτωση αδικαιολόγητης διακοπής, επικοινωνεί με τον/την ίδιο/ια καθώς και με το οικείο περιβάλλον προκειμένου να συζητηθεί ο λόγος απουσίας και να επαναπρογραμματιστεί νέο ραντεβού.
- Απευθύνεται εκ νέου στην οικογένεια **στις περιπτώσεις υποτροπής, η οποία δεν θα θεωρηθεί ως αποτυχία αλλά ως εκμάθηση για αποφυγή άλλης υποτροπής στο μέλλον.** Τονίζει τη σπουδαιότητα της θεραπευτικής προσπάθειας και τις θετικές αλλαγές που βίωσε το άτομο στη διαδικασία της αποχής. Επισημαίνεται ότι από τη στιγμή που το άτομο τα κατάφερε μια φορά θα μπορέσει να τα καταφέρει ξανά.

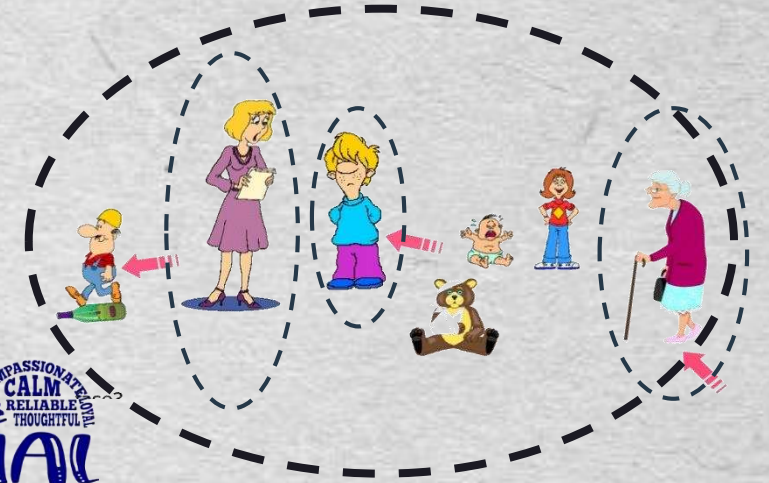
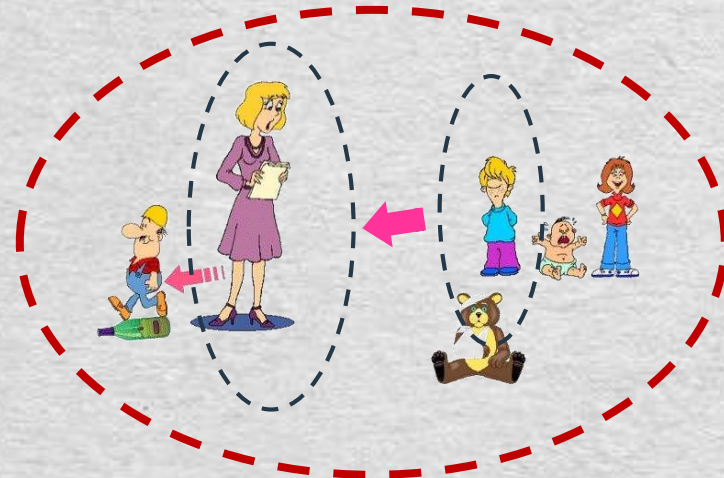
Alcoholism

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ – το αλκοόλ δεν είναι πρόβλημα μόνο του ατόμου που πίνει αλλά και πρόβλημα όλης της οικογένειας

Οικογένεια δίχως κατάχρηση Αλκοόλ

Κατάχρηση Αλκοόλ στην Οικογένεια

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

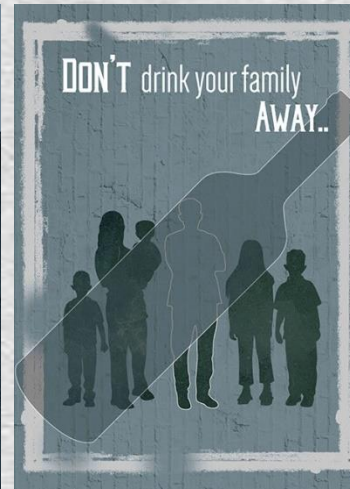
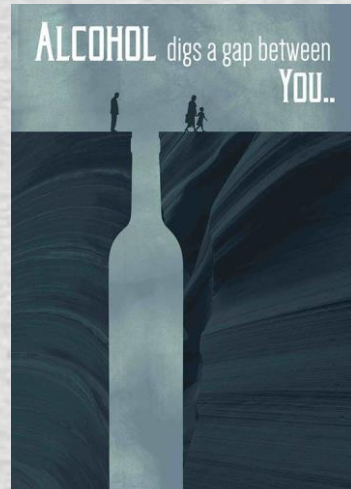
- αναστροφή ρόλων
- περισσότερες συγκρούσεις, μειωμένη συνοχή
- μειωμένος έλεγχος του σπιτιού
- έλλειψη αποτελεσματικής επικοινωνίας.
- αρνητικοί τρόποι συμπεριφοράς
- ανασφάλεια και άγχος
- φόβος για βία
- αυξημένα προβλήματα υγείας
- οικονομικά προβλήματα
- μειωμένες επιδόσεις γονέων (στην εργασία) και παιδιών (στο σχολείο)
- παρουσία ψυχολογικών διαταραχών
- σταδιακή κοινωνική απομόνωση της οικογένειας

- Ενθαρρύνει την οικογένεια να ανασυντάξει τις δυνάμεις της, να βελτιώσει την επικοινωνία της, να προσεγγίσει την πατρική οικογένεια για να βοηθήσει το διάστημα της κρίσης και της θεραπευτικής διαδικασίας.
- Συμβουλεύει την οικογένεια και την παροτρύνει να μην εγκαταλείψει την προσπάθεια αλλαγής κατά τη θεραπευτική διαδικασία.
- Ενθαρρύνει την οικογένεια για τη συμμετοχή της σε ομάδες αυτοβοήθειας και στο ΚΟΠΑ.

Οικογενειακές Σχέσεις & Πρότυπα

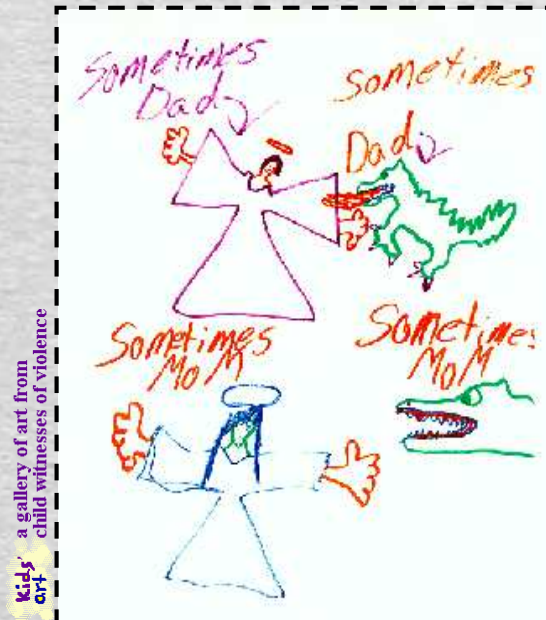
Πρόσεχε τα βήματά
 σου γιέ μου...
 Πρόσεχε τα δικά σου
 πατέρα... εγώ εσένα
 ακολουθώ...

δυσλειτουργία
 οικογενειακού συστήματος

αλλαγή οικογενειακών ρόλων

a gallery of art from
 kids art
 child witnesses of violence

εναλλαγή συναισθημάτων
 (αγάπη, μίσος, θυμός, ντροπή,
 μοναξιά και απόγνωση)

KIDS
SHOULD BE
0.0%
ALCOHOL.

Take care and avoid problems later.
Go to drinkaware.co.uk

Ενημέρωση από τον Κοινωνικό Λειτουργό για τα λανθασμένα πρότυπα

το κακό παράδειγμα για τα παιδιά
και η μίμηση συμπεριφοράς

αναφορά για **απουσία αλκοόλ**
στις οικογενειακές εκδηλώσεις

αλλαγή αυτής της συνήθειας αφού αποτελεί
λανθασμένο πρότυπο μίμησης για τους νέους στην οικογένεια

THEY ARE MORE
LIKE YOU
THAN YOU THINK

Children of alcoholics are 4x more likely to develop a drinking problem. aasap.org 12 Keys

THEY ARE MORE
LIKE YOU
THAN YOU THINK

For children who have their first drink at 12 years of age,
the prevalence of lifetime alcohol dependence is 41% pediatrics.aapublications.org 12 Keys

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο Αλκοολογικό Ιατρείο

Δράσεις για την Κοινότητα

Από την **οπτική της Δημόσιας Υγείας** επιβάλλεται η αντιμετώπιση του αλκοόλ ως σημαντικού παράγοντα κινδύνου. Η προσέγγιση αυτή κάνει επιτακτική την ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων στην Κοινότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές και πολιτισμικές παραμέτρους, αποβλέποντας στην προστασία του πληθυσμού, **στην ενίσχυση της υπεύθυνης κατανάλωσης αποκλειστικά από ενήλικες, στη μείωση της κατανάλωσης αλκοόλ και στη μείωση των βλαπτικών συνεπειών από αυτήν.**

Ο Κοινωνικός Λειτουργός διοργανώνει ενεργά και συμμετέχει σε δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και πρόληψης για το αλκοόλ που διοργανώνονται από το Δίκτυο Αλκοολογίας σε συνεργασία με τοπικούς, περιφερικούς και υπερτοπικούς φορείς, με επίκεντρο την Κοινότητα. Μέσω της σωστής πληροφόρησης σχετικά με τη χρήση αλκοόλ και των επιπτώσεων αυτής στην υγεία, στις σχέσεις και στον κοινωνικό περίγυρο, επιδιώκεται η σταδιακή αλλαγή της στάσης ζωής του πληθυσμού απέναντι στο αλκοόλ.

- Ενδεικτικές δράσεις**
- Καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για το ευρύ κοινό (π.χ. ΕΠΑ - Εβδομάδες Πρόληψης Αλκοόλ)
  - Εγκεκριμένο πρόγραμμα πρόληψης και προαγωγής υγείας μέσω της ενεργητικής βιωματικής μάθησης σε μαθητές σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Νομού Ηρακλείου
  - Εκπαιδευτικά προγράμματα και επιστημονικές ημερίδες για επαγγελματίες υγείας και εκπαιδευτικούς
  - Ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό (έντυπο και ηλεκτρονικό)

Ενδεικτική θεματολογία ΕΠΑ (Εβδομάδα Πρόληψης Αλκοόλ)

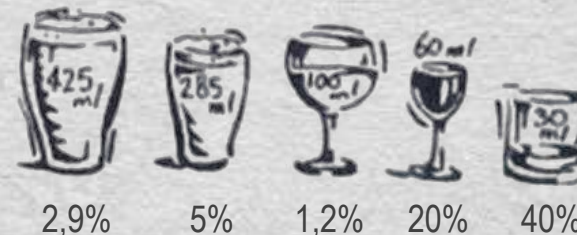
ΑΛΚΟΟΛ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΙΑ «ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ» ΣΤΙΣ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΡΙ

Ποσότητα	Αίσθημα	Διαταραχές
1-5 μονάδες	Χαλάρωση, Μείωση αναστολών	Διέγερση, Κρίση
6-10 μονάδες	Ευχαρίστηση, Ναυτία, Υπνηλία, Διέγερση	Συντονισμός κινήσεων, Παρακολούθηση αντικειμένων
11-20 μονάδες	Θυμός, Θλίψη, Διαταραχή αισθημάτων	Κοινωνική συμπεριφορά, Ομιλία
21-30 μονάδες	Επιθετικότητα, Μείωση αισθήσεων, Κατάθλιψη	Ισορροπία, Ρύθμιση θερμοκρασίας
31-40 μονάδες	Λιποθυμία, Κώμα	Δυσκολία αναπνοής
>41 μονάδες	Θάνατος	Βραδυκαρδία

1 μονάδα αλκοόλ ισοδυναμεί με 10 γραμμάρια καθαρού οινοπνεύματος

Δεν υπάρχουν ελαφριά και βαριά ποτά. Μία μονάδα αλκοόλ περιέχεται σε ένα μικρό ποτήρι μπύρας, σε ένα μικρό ποτήρι ουίσκι, βότκα, ρούμι ή ούζο, ένα ποτήρι κρασί.

«Απαγορεύεται σε ανηλικούς η είσοδος και παραμονή, καθώς και οποιαδήποτε μορφής απασχόληση σε κέντρα διασκέδασης και αμιγή μπαρ, καθώς και η κατανάλωση αλκοολούχων ποτών σε όλα τα δημόσια κέντρα εξαιρουμένων των περιπτώσεων ιδιωτικών εκδηλώσεων.»
(Άρθρο 4 - Νόμος 3730/2008)

Ο εαυτός σου και η επιλογή σου...
ΤΑ ΚΛΕΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ...

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ...

Η αντιμετώπιση των ασθενών με διαταραχές στη χρήση αλκοόλ απαιτεί **ολιστική παρέμβαση** από γιατρούς και λοιπούς επαγγελματίες υγείας, σε συνεργασία με ένα **δίκτυο υπηρεσιών στην Κοινότητα**.

Το **ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ** εξασφαλίζει αλλαγές όπως:

- τη διατήρηση αποχής και αντιμετώπιση πιθανών υποτροπών
- τη νηφαλιότητα όλων των μελών
- την ενδυνάμωση της οικογένειας στην όλη πορεία
- την προσωπική και οικογενειακή ανάπτυξη
- την αλλαγή συμπεριφορών και τρόπου ζωής

Μακροπρόθεσμα επιδιώκει:

- την αλλαγή στην κουλτούρα της τοπικής κοινωνίας γύρω από το αλκοόλ
- την προαγωγή της τοπικής κοινωνίας αλλαγή του μοντέλου «πάμε να φάμε, ΌΧΙ πάμε να πιούμε»
- τη συμβολή στην προστασία της δημόσιας υγείας όχι μόνο από τα εξαρτημένα άτομα αλλά και από τα άτομα που καταναλώνουν επικίνδυνα

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία

Ραντεβού για Αλκοολογικό Ιατρείο
Τηλέφωνα: 2810542107-108-109

 e-Ραντεβού

<https://eservices.pagni.gr/>

Πληροφορίες:
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
Τηλέφωνο: 2810392250
Email: koinyp@pagni.gr

Email: iatreioalkool@pagni.gr
iatreioalkool@gmail.com

 Αλκοολογικό Ιατρείο ΠαΓΝΗ

Πληροφορίες - *soshelp*
Τηλ. 6947349344

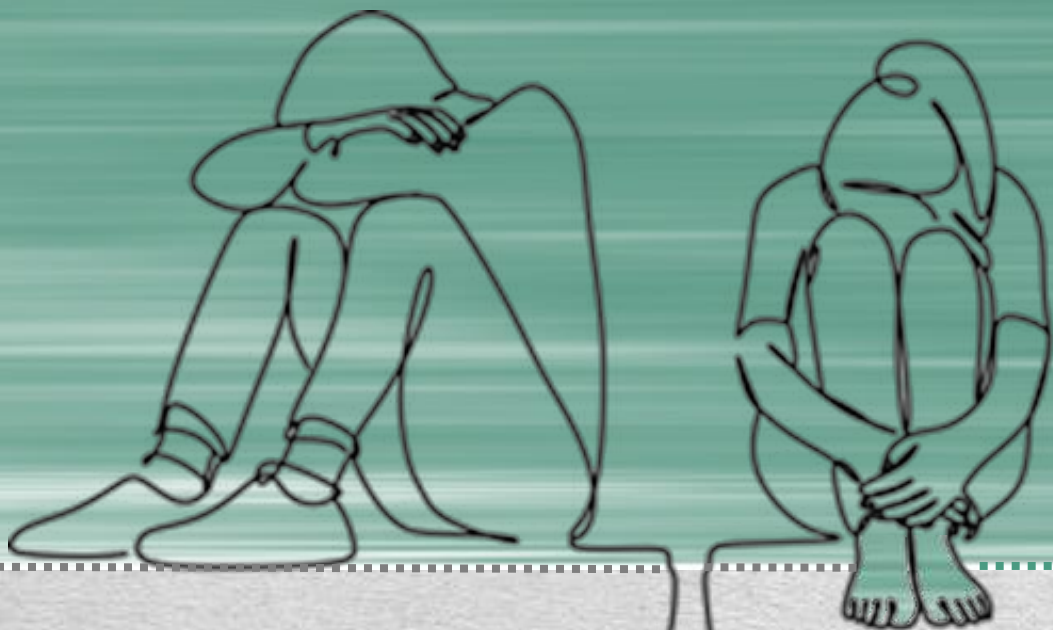

Email: sylogosepistrofi@yahoo.gr
site: www.alkoologia.gr

 Η Επιστροφή

ΚΛΑΜΠ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΜΕ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ

Αλκοολογικό
Ιατρείο ΠΑ.Γ.Ν.Η.

Γαστρεντερολογική Κλινική - Κοινωνική Υπηρεσία